

SZATHMÁRI ISTVÁN

Mondta a férfi

Legszívesebben kihánynám magam ebből a világból, mondta a férfi, éjszákánként fekszem a pamlagon és várom, várom, hogy kiüssön rajtam a téboly, kitörjön, rám törjön nagyon, mint valami kegyetlen, kéjes ősgonosz, és akkor izzadok és vizes vagyok és fordulok a fal felé, ahol elaggott, kimúlt állatok teemei préselődnek egymásra, mert üreges a fal, igen, üreges, így a férfi a másíknak és a nőnek is, aki ott ül vele szemben a piciny szobában és a szemüvegét tologatja fölfelé az orrán kitartóan, elszántan, és nem történik semmi, folytatja a férfi, azaz úszom már az ágyban, és mindenféle kép, foszlány, álom ugrándozik a szemem előtt, de a téboly, a téboly még várat magára, csak az állattetek szaglanak csendben, lehet ott patkány, egér, sőt denevér is, vagy hatalmas cserebogár, még ép páncélzattal, igen, és eljön a reggel, látom a függönyön át, és vonyít valami ronda állat azon az örült téren az ablakom alatt, és karcos férfihangot, -hangokat is hallok, és a nap már árnyékot csinált a falra, a tárgyaimon a por már látszik, és a konyhából érkező alig szellő finoman meglebegetti az árvalányhaját, és ha kelek, facsaram a lepedőt, egészen megszokott dolog ez, igen, nyomkodom, dörzsölgetem, akárha az elmúlt éjszakát semmisíteném meg, akarnám kitörölni végleg, de hiábavaló a szándék, a tett, mert jön a következő és így tovább, mondja a férfi a piciny szobában a másíknak és a nőnek, aki csak tologatja fölfelé szarukeretes szemüvegét, ami jól áll neki nagyon, a szeplőkhöz, az apró pontocskákhoz az orrán, és még azon is túl, és néha a hájába túr azokkal a szép, hosszú, vékony, finom ujjáival, a sziporkázó, a napban megmerülő vörös körmeivel, amelyek, amelyek máshova is eljutnak, bizony, cserkésznek, becserkésznek helyeket, ahol a téboly, a beszélő férfi tébolya mást jelent nagyon. És villan a szem az üveg mögött, és a férfi, aki a lepedő mángorlásánál tart, meginog egy pillanatra, a szava elakad, majd újból a beszéd öröme, kényszere, és már a délelőttök vajsínéről regél, ahol pókok fonják hálójukat, szépen, nagy, nagy türelemmel. És akkor főzi a kávékat sorban, meg teát is iszik, és nyúl a pohár után is, igen, ha úgy hozza a kedve, ouzót lötytyinget magába, és hisz és ígéreteket tesz, de az éjszaka zajai, szagai, párás levegője nem engedi őt el teljesen, mondja. Az előtte ülő nő meg csak játszadozik tovább és néha felnevet, rövid szoknyája szép combokat sejtet, finom fehér bőrt, selymeset, igen, és a beszélő elakad újból egy darab időre, és úgy érzi, fejét oda kell buktatni a fénybe, az ablakon betóduló napba, és teszi is mindjárt, akárha napfürdőt venne, bérelne kicsit, mosdatná mosdatlan lelkét, prályázná, igen, de ott is a várakozás, a vergődés csápjá, az elhullott, beszorult állatok édeskés

illata, és már húzza is vissza, de azért mosolyog hozzá, épp azért is, igen, és mondja tovább a szemüveges nőnek, meg az ott ülő férfinak, aki eddig csak hallgatott mélyen, rezzenéstelen arccal, beszűkülten szemmel, de most mintha feléledt volna, mintha rajta is átfutott volna valami, hirtelen felemeli a kezét, de leejti gyorsan.

És ülnek ők a piciny szobában, a férfi, a másik és a nő, és körülöttük mintha semmi sem lenne, és akkor hozzák egy napon a fát, így tovább a férfi, déli, kreolbőrű férfiak zörgetik a kaput, borostás arcuk elszántságra vall, szúrós tekintetük nem ismer vágakat, és már dobják le a krémszínű, barna pötytyökkel megszórt, meghintett rönköket, úgy, hogy szinte beleszédül az utca, beleremegnek a környező házak. És akkor jön a város bolondja meg a felesége, szépen, időre, pontosan, pöfékelő, zakatoló, zúgó-morgó gépen, négykerekes fűrészgépen érkeznek, hatalmas díszkanyarral fordulnak be a sarkon, piros sáluk csak úgy úszik, lebeg a szélben, zöld sportszemüveg mindkettőjükön, vastag gumipánttal, és már fűrészelik is óriás zajjal, nyikorgással a tönköket, vastag faágakat, és helyezik el türelemmel, értelemmel a fedett kapu alatt. És pálinkát kapnak meg keserű likőrt és ülnek is már vissza a berregő gépre, hogy tiszteletkörokkal bejárják a várost, amelyben születtek és éltek ők nagyon, nagy kedvvel, igen, és én irigyeltem őket, fájt látnom azt a bárgyú mosolyt az arcon, és tudni azt, hogy délután moziba mennek és böfögve, szellentve élvezik a filmet, ami nem más, mint maga az élet, igen, és én maradok a harszagú, felfűrészelt fával a kapu alatt, és dobom már én is magamba a likőrt, és mintha mocorgást hallanék a szobám fala felől, és arra gondolok, én Istenem, egy újabb állat, élet szorult be oda éppen, és még hiszi, reméli, kiszabadulhat. És fogom a kalapácsot mindenre elszántan, farkasszemet nézve mindennel, ami előttem és körülöttem van, forgok, de azért megyek, haladok, és hiszem, őszintén, ütni fogok, verni, nekimenni térnek, időnek, de már tudom, így a férfi a másiknak meg a nőnek a piciny, de napfényes szobában, tudom, nincs erőm, nincsen, és ekkor ráfekszem a rakás, a frissen felvágott, szétfűrészelt fára és behunyom a szemem.

Az este hűvöse felkelt, felébreszt engem, szedem magam össze szégyellve kicsit.

A nő kacarászgat szépen, úgy jól nevelten persze, lábait mozgatja játékosan, és a másik, a másik férfi a szobában szólal, megszólal először, igen, karcos, reszelős hangon mondja, te Sándor, te Sándor, olyan jó veled.

És Sándor, a beszélő, mesélő férfi rájuk néz hosszasan és érzi, talán rendben is van ez így, bizony.

Majd északra utaztam, folytatja a mesélő férfi, hagyván magam mögött a lucskos lepedőt, mindenféle szaggal az orromban és lidércekkkel bennem teli vonatra szálltam, mert néha úgy elkap valami vág, hogy ne feküdjek én, illetve másképp, másképpen, igen. És nyögött velem a vonat fel a zöld magasla-

tokra, hol egyszerre esett az eső és sütött a nap, hol megzavart állatok, emberek néztek ránk értetlenül és hatalmas erdők sóhajtoztak a szélben, és patakok, folyócskák sercegetek szorgalmasan. Vidéki állomások apró, fehér kövekkel teleszórt kerthelyiségeiben pirosarcú férfiak ücsörögtek nagyméretű korsóval a kezükben, és ha nagyon odafigyeltünk, vízesés hangja rebbent felénk. Óriás felhők ereszkedtek le a fákra és a kicsiny, festetlen házakra, el-eltünedezett a világ a vonat ablakából nézve, akárha köd vagy gőz alagútjaiban járnánk. A helyi vicinális csak lassított azon a helyen, hova igyekeztem, előbb a csomagomat dobtam le, majd magam is ugrottam a köves útra, hol állatok ürüléke volt meg sok, földarabolt nejlön. Birkák émelygős szagát éreztem, de ha akartam, és miért ne akartam volna, ott volt a zöld, a kék és a nedves, már-már elázott föld szaga is, ott volt mindenben, igen, és kigombolt inggel indultam még följebb, kacskaringós erdei ösvényeken, hogy megkeressem a házat, hol szobát, ágyat adnak ki jó emberek. És ott volt a ház, és még egypár odébb, egy barna vízcsík szelte át az udvart, és asztalok meg székek az évszázados fa alatt. Három-négy elaggott baromfi kárált a drótkerítés mellett, a kutyát még nem láttam akkor.

Rövid hajú, kötényes nő jött ki a házból, és amint a közelemben ért, láttam hajszalerekekkel átfuttatott arcát, szemében a tompa, mindenbe beletörődő fényt és hogy a vastag száj mögött oly kevés a fog. Kedvesen szólt hozzám azon a keverék nyelven, amit erre beszélnek az emberek, és fölvezetett a nyikorgó lépcsőn a szobába, amit kiadott nekem. A cserépkályha mellett katonás rendben állt a feldarabolt fa, ahogy itt szokás, télen is meg nyáron, kicsiny terasz is járt a szobához, ki lehetett ülni, szemben, úgy száz méterre talán, a falu filigrán temetője volt.

Le-föl sétáltam a szobában, tapogattam az ágyat, próbáltam a rugót, de feküdni, aludni nem akartam én. Ricsajt hallottam letről, utána meg trombitaszót. Majd újból csikorgott a lépcső és ott volt az ajtóban a hajszaleres asszony, akárha valami finom hálóval borították volna le az arcát, hogy el ne szökjön, illanjon talán, háta mögött egy ősz férfi nyögött, de inkább csak szokásból tette, kezében a hangszer, amibe, mint később láttam, bele-belefújt ciklikusan, és ami nélkül sehová sem ment. És jött a gyönyörű szép, kékszemű, rózsaszín állat, akit Amadeusnak hívtak, és mint mesélték, a falu elkényeztetett kutyája volt. És belakták a szobámat gyorsan, kacaj és nevetés, borókapálinka az asztalon, dőlt a szék, recsegett az ágy, a levegőben gombaszag terjengett, ruhájuk jellegzetes szaga, ebből élnek, mondták, nagy sötét erdők mélyén rejtekhelyeket tudnak, hol büszke, öntelt vargányák és kövér, puffadt pöfetegek tanyáznak kiérdemelten. Zúgtak a közeli fák és mintha már sötétedett volna. A fogatlan asszony jócskán ivott és az arcát beszöví vékony erek mintha foszforeszkáltak volna a már tényleg teret nyert homályban. A szemét nem láttam, de biztos voltam benne, őt már meglepetés nem nagyon érheti. A férfi, aki emígy még fiatal volt, a hangszerével játszott, madarak röppentek fel a fákról és

a szomszéd ház betonudvarára kiporoszkált a disznó az ólból, akárha a sajátos hangokat és az est érkezését szerette volna hallani, bárgyúan bökdöste orrával a kerítésként szolgáló vasrudat, majd eldőlt kényelmesen. Amadeus egykedvűen lihegett a fakupac mellett. Már-már minden olyan idillikus volt.

A teraszon álltam, szívtam be, szinte erőszakosan a kaparó, hars levegőt. És ittam én is az italból, és nem gondoltam, nem akartam gondolni semmire.

Majd később mondták, nem messze innen, ott van a szem, a türkiz tenger szeme. Menjünk fürödjünk egyet. A hold már süttött, amikor kaptattunk fel a dombra, nagy, fekete éjjeli madarak repültek el a fejünk fölött lustán. A csillagok vékony ágakon himbálóztak, szinte beleszédült az ember, ha sokáig bámulta őket. A fű nedves volt és lassan átázott a cipőm.

A parton az asszony vette le először magáról a ruhát. Utána a férfi következett. Én csak később, mintha csak várnék valamire.

És csillámlott, fénylett, sziporkázott a tó a hold adta, nyújtotta már-már nappali fényben, körülötte a fenyves komoran, sötéten állott. És finom volt a víz, olyan könnyű, szinte lebegett a lelkem, igen, így Sándor a piciny szobában, a férfi és a szemüveges nő előtt, aki közelebb húzta hozzá a székét, mert mint mondta, hogy jobban, tartalmasabban hallgathassa őt, és kacarászgatott úgy keveset, és a szemüveg csak villogott, és amikor Sándor, a mesélő férfi, a selyemhálós nő hűvös, síkos érintéséről beszélt, finoman megfogta a kezét. És ekkor Sándor elnémult rövid időre, és csend lett, nagyon is az, a nap pedig süttött kitartóan, ömlött be a fény az ablakon, és a férfi, a másik, hirtelen szólt reszelős hangon, Sándor, kérlek, kérlek, ne hagyj el, itt bennünket, és Sándor mondta tovább, de mintha a szeme párás lett volna, és úsztunk és forogtunk össze-vissza, folytatta, és az ősz hajú, aki egyébként még fiatal ember, mindezt csak egy kézzel tette, mert a másikban a trombitája volt, amibe bele-belefújt ciklikusan, és zengett a környék a szinte vakító holdfényben, és biztos vagyok benne, az erdő lakói dermedten figyeltek, és utána kifeküdtünk a fűre, kacagva, vidáman, és hülyéskedtünk kicsit, nyúláltunk, tapogattunk, lökdösődtünk, és akkor már tudtam, a fogatlan nő túl közel került hozzám és nem távozik. Erős, izmos combjaival rám fonódott és az arcán újból kigyúltak azok a finom, vékony erek. És örvényleni kezdett minden a szemem előtt és utána sokáig nem tudtam magamról én.

A nap süttött, amikor magamhoz tértem, a ruhám rajtam volt és még valami csíkos pléd is, a fenyves ott hajladozott előttem, és lihegést hallottam a hátam mögött. Amadeus nézett rám, és rózsaszín bundája újból elkápráztatott.

És Sándor visszafogta a szemüveges nő kezét a kicsiny szobában, és kissé fátyolos hangon folytatta tovább, a szobában, ahová felmentem később, egy nagy tányér gomba várt, mellette cetli, mi szeretünk téged, és a terasz ajtaja nyitva volt, láttam a temetőt és az elkóborolt birkákat kissé odébb, a disznó lent rőfögött, csak néha döfködte a rozsdás, elaggott vasrudat.

Testes madarak szálltak a tó irányába, és arra gondoltam, bár maradna minden örökre így.

De utaznom kellett, vissza, hol a fedett kapuban állt a lefűrészelt fa, és a falban, a falamban ott lapultak egymásra préselődve az állattetek. És mentem vonattal vissza, már láttam a város tornyát meg a keresztet, és tudtam, este már az ágyamban fekszem és várom, várom, hogy elérkezzen, megjöjjön, igen, a téboly, vágott bele a szemüveges nő a férfi, a mesélő férfi szavába a kicsiny szobában, és a szeme már izzott, a téboly, igen, ismételte Sándor és még jobban megszorította a nő kezét.

